

УДК 336.21.631.11

Коваль К. О.

здобувач вищої освіти,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,

Бровко Н. В.

здобувач вищої освіти,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,

Дем'янишина О. А.

к.е.н., доцент,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Зважаючи на значимість ПДВ для наповнення бюджету країни, питання про підвищення ефективності його справляння завжди стояло на порядку денному не лише практиків, а й науковців.

Податок на додану вартість – основний податок у формуванні фінансового доходу, однак без перебільшення його можна назвати і самим проблемним і складним податком [2].

Слід зазначити позитивні і негативні сторони ПДВ. Експерти Міжнародного Центру дослідження проблем оподаткування вказують на такі переваги ПДВ: ПДВ належить до типу універсальних податків, які володіють податковою базою. Платниками ПДВ є практично всі юридичні особи, що забезпечує стійкість зборів. База оподаткування визначена настільки широко, що її зміни залежать лише від глобальних змін загального економічного зростання, а структурні зрушення і зовнішні чинники мають обмежений вплив; ПДВ прийнято вважати податком на споживання; ПДВ однаково обкладає як внутрішні, так і імпортовані чинники виробництва; застосування ПДВ дозволяє зробити податки на споживання більш нейтральними до споживчого вибору [1].

Техніка справляння ПДВ забезпечує збір податку на всіх стадіях виробництва. Одночасно експерти Центру зазначають певні недоліки ПДВ, причому недоліки настільки серйозні, що ставлять під сумнів взагалі доцільність подальшого застосування цього податку в нашій країні [4].

ПДВ вважається досить складним податком і для платника податків, і для перевіряючого податкового органу. Він вимагає високої кваліфікації з боку співробітників бухгалтерії і податкових органів, що збільшує вартість адміністрування ПДВ як для приватного, так і для державного секторів економіки [6].

Аналіз адміністративних витрат по ПДВ, проведений в країнах Організації економічного співробітництва і розвитку, показав, що для забезпечення відповідних

зборів держава витрачає близько 100\$ США в рік на кожного платника ПДВ. У той же час кожен платник ПДВ витрачає близько 500 \$ в рік на забезпечення відповідності вимогам податкового обліку і звітності по ПДВ [2].

Дослідивши ситуацію з ПДВ в різних країнах, можна зробити висновок, що там застосовуються податкові ставки, які не перевищують 20%. Всі розглянуті країни стягують податок на додану вартість за ставками країни призначення товарів, тобто стягують податок під час імпорту товарів і застосовують нульову ставку під час експорту [3].

Таким чином, враховуючи досвід країн ЄС, який характеризується застосуванням диференційованих ставок ПДВ, для України він може стати одним із головних важелів наповнення бюджету. Головним аргументом проти застосування зазначених ставок може стати складний процес адміністрування [6].

Таким чином, вважаємо, що доречно внести наступні зміни до законодавства держави, для підвищення ефективності оподаткування і прозорості системи адміністрування ПДВ:

- зменшення основної ставки ПДВ;
- удосконалення процедури адміністрування способом використання принципу – «надання адміністративних послуг платнику податків відбувається в податковій службі, а не в окремому її підрозділі»;
- трансформування механізмів обліку платників ПДВ, враховуючи нормативні недоліки та технічну недосконалість;
- впровадження використання системи єдиного рахунку для сплати податків та зборів або інших платежів на основі досвіду держав-членів ЄС у цій сфері [5].

Таким чином, ПДВ характеризується високою фіскальною ефективністю та єдиним із головних бюджетотворних платежів в Україні. В цілому ж світовий досвід свідчить, що податкова система, побудована на базі ПДВ, забезпечує високу стабільність надходжень до бюджету і незначну залежність його від характеру економічної кон'юнктури. Однак заходи по збільшенню ПДВ можуть зіграти серйозну і довготривалу позитивну роль лише в тому випадку, якщо отримані в результаті цих заходів додаткові фінансові кошти будуть використані в якості основи для паралельного проведення в рамках активної промислової політики серйозних податкових обмежень з метою стимулювання економічного зростання.

Список літератури

1. Волошина Я., Гейчук О., Оттен Т. Нова система електронного адміністрування ПДВ. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Берлін-Київ, 2015. 166-168 с.
2. Огляд нововведень Податкового кодексу. URL: <http://flexp.com.ua/library/article/328/7>.
3. Податки 2020. URL: https://ips.ligazakon.net/document/situation-doc/SB_TREF
4. Податковий кодекс України від 07.07.2011р. № 3609-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Податковий кодекс: переваги та недоліки. URL: <http://ukrplat.org.ua/node/2237/>.
6. Шляхи удосконалення порядку бюджетного відшкодування податку на додану вартість. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33460.